

Zondag 5 november 2023 (Dankstond)

Vooraf: Meezing-lied Hemelhoog 551 (Dank u wel voor de sterren en de maan) – lied van de week op school <https://www.youtube.com/watch?v=6UQHsKN9lgc>

Welkom (ouderling)

Komen

Lied 65: 1, 5 (De stille zingt u toe o Here)

Bemoediging en groet

Lied 718: 1, 2, 3, 4 (God, die leven heeft gegeven)

Gebed van verootmoediging

Leefregel Jakobus 3: 16-18

Lied 756: 1, 2 (Laat komen, Heer, uw rijk)

Woord

Opstap naar het bijbelverhaal (Interview)

Lied 224 (Elke dag vertelt over God, de Heer) – canon

1e lezing Deuteronomium 24: 14-18

lied Hemelhoog 708: 1, 2, 3 (Toen ik naar mijn naaste zocht)

2e lezing Romeinen 8: 31-39

Lied 317: 2 (Heer, uw boodschap staat geschreven)

Overdenking

Dankbaar leven.

In de bijbel betekent dat leven met goedheid.

Ik gebruik bewust het woord 'goedheid' en niet 'het goede'.

Want goedheid gaat altijd over jou en mij.

Het goede is uiteindelijk anoniem.

In naam van het goede worden ook oorlogen gevoerd – en soms moet dat, maar het is iets anders dan goedheid.

Goedheid bij mij kan niet zonder dat ik jou in de ogen kijk.

Goedheid bij jou kan niet zonder dat je de ander of mij in de ogen kijkt.

En daarmee gaat het verder, en is het kwetsbaarder dan 'het goede'.

De Ene, de God van de bijbel, is op goedheid gericht.

Hij is de Betrouwbare, en ziet zijn mensen in Egypte gebukt onder slavenwerk.

Onderdrukking, geweld en honger gaan hand in hand.

En in dat systeem wordt de mens anoniem, een nummer, een radartje in een groot geheel.

De mensen zijn geen méns meer.

Dat raakt de Ene.

Die ziet jou en mij.

De Ene hóórt terdege de nood van zijn mensen.

Daarom bevrijdt hij hen uit de slavernij.

Maar eenmaal op weg blijkt de slavernij nog niet uit het hart van zijn mensen.

Ze moeten nog veel leren om een volk te worden waarin goedheid de norm is.

Goedheid was er al, ondanks alle nood en dood.

Goedheid zal er ook altijd zijn, ondanks alle nood en dood.

Maar goedheid was nog niet de norm voor de bevrijde mensen.
En zo kan het dat iets wat normaal zou meten zijn als richtlijn klinkt in de boeken van Mozes.
Geef de dagloner zijn loon – want zonder dat loon is er geen leven.
Stel kinderen niet verantwoordelijk voor daden van hun ouders – want dan stopt het kwaad niet.
Ontneem een weduwe haar mantel niet – want het is ook de deken die haar beschermt voor de koude van de nacht.

Vrijheid bleek lastig voor dit volk van mensen die ooit tot slaaf waren gemaakt.
Vrijheid is tot op de dag van vandaag lastiger dan we denken en willen.

Om in vrijheid te leven kun je niet zonder verantwoordelijkheid leven.
Hoe dat zichtbaar wordt?
In goedheid.
Goedheid is de enige vruchtbare weg om in vrijheid en dankbaar te leven.

Is zo'n leven in dankbaarheid, in goedheid, dan ook altijd mooi en fijn?
Is het nemen van verantwoordelijkheid in vrijheid altijd succesvol?

Nee.
Goedheid betonen is werken in de modder.
Leven in dankbaarheid en verantwoordelijkheid is met twee benen in de modder staan.
Want heel ons leven is gemodder, beperkt, on-af.

Dat blijkt al uit het verhaal van Israël.
Israël was niet een heel, een hecht volk, maar een samengeraapte troep mensen.
Verdeeld tot op het bot door een stammencultuur.
Onder dictator mijnheer Farao is die stammencultuur generatieslang onderdrukt geweest.
Ze leefden van de hand in de tand, ze moesten zien te overleven.

Eenmaal in de woestijn leefde echter die stammencultuur weer op.
Dat zien we nu nog in gebieden die ooit kolonies waren van het westen.
We zien het in de Balkan na het vallen van de muur.
En onze eigen geschiedenis is nog maar pas een paar honderd jaar er één van een gezamenlijk volk.

Pas met veel vallen en opstaan leren mensen om in vrijheid en dankbaarheid te leven.
Om we goedheid te doen en onze verantwoordelijkheid te zien en te nemen.
En zelfs dan nog maar beperkt.

En onder ons is Gods Geest werkzaam.
Gods goedheid is werken in de modder.

Wij zijn vele eeuwen nadat de bijbel is ontstaan nog steeds niet goed in staat om onze vrijheid consequent in goedheid vorm te geven.
Ook vandaag zijn er honderdduizenden, miljoenen op aarde die overleven van een hongerloon.
Die niet het loon ontvangen dat hen toekomt.
Die vaak niet eens een mantel hebben om om zich heen te slaan tegen de koude en de regen.

Wereldwijd zien we moderne vormen van Egyptische machten die mensen geen goedheid betonen, maar hen tot slaaf maken.

En van veel van die situaties, niet allemaal, maar van veel daarvan zien we steeds meer dat de voedingsbodem lag in onze westerse hoogmoed.

De hoogmoed waarmee we heel lang hele volken beschouwden als minderwaardig.
Een slavenbestaan zou zelfs het beste zijn dat we hen brachten.

Mensen uit andere culturen, met andere talen en met een ander aanzien werden gezien als minderwaardig.
En dat werkt tot op vandaag door in onze vooroordelen.

Ook Farao zag de Israëlieten als minderwaardig en bedreigend.
Hij beschreef ze als een sprinkhanenplaag.

Eeuwenlang zagen wij in het westen overgrote delen van de wereldbevolking als minderwaardige mensen of zelfs als niet-mensen.
En we beseffen nog maar nauwelijks hoe diep dat doorwerkt in onze moderne wereld-economie.

Dáárom zijn de gedachten achter de richtlijnen van Deuteronomium nog net zo actueel als toen.
En niet alleen ver weg.
Zeker ook dichtbij, in onze omgang met immigranten die onze arbeidsmarkt moeten redden, met statushouders en vluchtelingen.

[...]

Mij *overvalt* dat inzicht zo nu en dan.

Mijn vooroordelen.

Mijn privileges die ik heb door werk, inkomen, huidskleur, taal.

Het besef dat ik de ongelijke kansen en oneerlijk verdeelde rijkdom mede in stand houd verplettert me soms bijna.

Bijna...

Want wat me gaande houdt zijn juist de mensen om me heen die in het klein goedheid betrachten.

Ze richten zich op hun medemens, ook als ze het zelf zwaar hebben, soms zelf aan het overleven zijn.

Soms is dat goedheid in concrete hulp, vaker is het doordat ze de ander als mensen blijven zien en erkennen.

En ik ben die goedheid gaan zien als Gods werkzaamheid in deze wereld.

Het kost me moeite om die goedheid te blijven ontwaren tussen de wereldproblemen die we dagelijks langs zien komen.

De grote woorden van regeringsleiders, generaals, rebellenleiders, CEO's van wereldwijde bedrijven, groot-aandeelhouders verhinderen me heel vaak om die kleine mensen te zien en te horen.

Maar als ik er voor kies, er tijd voor neem, als ik goed luister, goed kijk dan zie ik goedheid.

Ook, juist op plaatsen waarvan ik wel eens denk dat je daar alleen maar van de hand in de tand kunt leven.

Dan hoor ik, dan zie ik mensen die zich niet verliezen in haat of ideologie.

Mensen die de somberheid en verslagenheid wel voelen trekken, maar toch opstaan en naar de ander toe gaan.

Die goedheid tonen voor hun medemens.

Die naaste zijn – voor bekenden, voor onbekenden, soms voor hun vijanden.

Het is werken in de modder, met vallen oen opstaan.

Maar deze mensen komen de vooroordelen, de angst en de scheidslijnen voorbij.
Ze willen blijvend de ander zien als mens – en daar dank ik hen voor vanuit de grond van mijn hart.

Die goedheid van gewone, kleine mensen, ontwaar ik vooral in het licht dat Jezus Christus uitstraalt.

Hij vormt het kloppend hart in de brief van Paulus.

Die zag in de gemeente te Rome een conflict groeien tussen Joden en niet-Joden, tussen rijk en arm, tussen machtig en mindermachtig.

Paulus' hartstochtelijke antwoord daarop, werkend in de modder, is de weg die Jezus Christus is gegaan.

Die zelf de dood in de ogen zag en onderging.

Die uit die dood opstond – want hij zag zijn mensen als mens en ging daarvoor verder dan een gewoon mens kan.

In dat licht van Christus geloof ik dat de Geest van God rondgaat in deze wereld in de goedheid van gewone, kleine mensen.

Ook, juist op plaatsen die wij godverlaten noemen.

In dat licht van Christus leer ik zelf toch weer in de modder te staan en de ander van hart tot hart aan te zien – voorbij mijn vooroordelen en angsten.

In dat licht van Christus dánk ik God, ook als ik me machteloos voel, me tekort zie schieten, te klein denk van de eeuwige liefde.

Om me van daaruit opnieuw te laten roepen door de ander die mij als naaste zoekt in honger, dorst, nood – opdat niemand alleen zal zijn.

Amen.

Antwoord

Lied Hemelhoog 708: 4, 5, 6 (Toen ik dorst en honger had)

Voorbeden in 3 intenties en gezongen acclamatie (lied 367e), stil gebed, Onze Vader

Collecten

De kinderen kunnen nu terugkomen uit KND en Crèche, de tieners uit de TD

Instrumentale muziek

Presentatie project weeshuis Tulip Garden in India.

Gaan

Lied Nieuwendijker bundel 55: 1 (Ik heb mijn handen vol)

Zegen **met gesproken 'amen'**

Lied Nieuwendijker bundel 55: 2 (En ied're vrouw die bouwt)